

organizuje v telovadnih odsekih. Sadovi dolgoletnega truda in sejanja dozorevajo.

Ko se delo in organizacija tako širita, je za vsakega narodnega delavca nujno, da ima o vsem gibanju celotno jasno sliko vsega kulturnega stanja, oziroma letnega razvoja. Treba je registrirati, zbirati in deliti moči. Treba je tudi drug drugemu biti v zaslombo. Saj se skušnje ne smejo omejit le na poedince, bodisi osebe ali društva.

Če pregledujemo vse gibanje, ki ga je ustvarila katoliška renesanca slovenskega ljudstva v zadnjih dveh desetletjih, in rastoče zahteve obširne organizacije, kakor je S. K. S. Z., skoro da pridemo do zaključka, da v kljub vsej mnogostranosti, obširnosti in delni vzornosti vendarle nečesar manjka: Poedinim delom cele organizacije, t. j. poedinim društvom Zveze, je treba najožjega duševnega stika, skratka: manjka lastnega glasila!

Važni so vsakoletni sestanki, kot je bil n. pr. letošnji na Jesenicah, lansko leto v Mariboru, važni so tudi shodi v manjšem obsegu, a v kljub vsej svoji pomenljivosti nikakor ne morejo nadomestiti pereče potrebe: trajne, nepretrgane idejne zveze.

Prepričani smo, da je ta nedostatek glavnemu odboru in tudi vsem prijateljem krščansko-socialne organizacije več ali manj znan. Ne škodi pa, če pride tudi izven odbora, vodstva, iniciativa. Danes hočemo samo o glavnem sprožiti misel o posebnem glasilu, ki bi ga naj izdajala S. K. S. Z.

Mislimo pa si to glasilu po vzoru nemškega kršč. soc. glasila „Soziale Reform“, nekaka četrtletna poročila, ki bi prinašala kratke zanimive članke o socialnem gibanju, zlasti pa razmišljala o načelnem in praktičnem oziru društvena, sploh organizacijska vprašanja. Glavni del pa naj bi bil posvečen poročilom poedinim izobraževalnih društev o vseh podrobnostih notranjega in zunanjega društvenega leta od četrtletja do četrtletja.

Tako bi si od časa do časa brez posebnega truda sami ustvarjali bilanco dela, uspehov in nedostatkov. Dobili bi pregled o delavnosti poedinih društev, a ne le to, tudi o stanju društva vobče, lahko bi jih razdelili po svoji agilnosti v posamezne kategorije.

Poročati pa bi morali o sejah, sklepah, mesečnih sestankih in tvarinah, ki se je na njih obravnavalo, o stanju knjižnic, izposojevanju knjig, pripomočih in novostih, ki poživljajo društveno življenje. A ne le vse lepo in dobro, tudi napake naj bi se odkrivalo. Brezdvomno bi tem potem vsaj približno poznali celo organizacijo tudi v njenih podrobnostih.

Kot pričetek poročil smatramo društveni kolektarček. Kar podaja, je k večjemu tisočerni del vsega, kar bi morali imeti zbranega, zapisanega. Koliko novic leži razmetanih po raznih časnikih. Kdo naj jih zbira, da si vstvari objektivno sodbo o napredku našega ljudstva? Prepričani smo, da bi donesla nasvetovana poročila bogat donesek k sliki slovenske kulture! Kulturni zgodovinar, ki bo pisal o naših organizacijah, bo hvaležen, da mu ne bo treba brskati po listih, da vlovi malo zrnja.

Kaj moramo pokazati tujcu, ki hoče preštudirati naše kulturne uspehe? Peljemo ga v Ljubljano in pravimo: glej in občuduj in piši o krasni naši stavbi! V roke mu pa ne damo dobrega voditelja, ker ga — nimamo! Rečeš si pomaga, da obišče tuintam zanimivejše kraje, da si tako ustvari karikaturo, mesto resnične, harmonično sestavljene slike o našem kulturnem stanju.

Poročila bi bila neprecenljive vrednosti za vsako društvo posebej. Tu bi dobivali člani, zlasti voditelji, marsikatero migljaje za izpopolnjenje, izboljšanje, preustrojenje, prenovitev lastnega društva. Po poročilih bi se misli, skušnje, ukrepi in sklepi poedinih društev izmenjavale in socializirale. Postala bi taka poročila važen vzgojni faktor pri prosvetnem gibanju. Ne le podajala bi tvarine drugim, nego tudi vzbujala bi agilnost, množila zavzetje za dobro stvar.

Današnja raztresenost in krajevna ločitev bi polagoma izginila. Poročila bi torej pospeševala to, kar hočejo letni skupni shodi in posvetovanja. Treba je krepke centralizacije, da se čuti moč skupnosti. Poročila bi bila viden znak te koncentracije sil. Vsa nesoglasja, ki bi s časoma lahko nastala med središčem in periferijo, bi se v poročilih več ali manj oblažila, pojasnila in pravočasno zaprečila.

Glasilu bi duševno družilo vse oddaljene drobce, služilo bi medsebojnemu spoznavanju in umevanju. Priznati moramo, da se danes še vedno poznamo premalo in radi „Vseslovenijo“ sodimo samo z vidika — provincializma. Idejo celokupnosti bi tem potem praktično zanesli med širše mase.

Poročila bi bila sčasoma najvažnejši posredovatelj med društveniki, društvi vseh delov Slovenije. Resnica je, da se pri nestalnosti zlasti delavskih krogih poizgube člani, ki so pretrgali stik z domačim društvom in odšli v tujino. Poročila bi opozarjala na naša društva zlasti v tujih mestih. S tem bi uredili vsaj nekoliko prehajanje članov iz enega v drugo društvo! Jako važno vprašanje posebnost večja mesta, kjer se preprost Slovenec kaj rad poizgubi med tujim elementom. No, pa to so že specialna vprašanja!

Upamo, da smo vsaj površno osvetili važnost in potrebo glasila, ki naj bi ga Slovensko krščansko-socialna zveza začela čimprej izdajati. Opozorjamo pa že danes: če hočemo res uspeha glasilu, dajmo

mu spretnega, nepreobloženega in akademično naobraženega urednika. To vprašanje je malodane — življensko vprašanje. Boljše nič kot — potvaro. — Urednik imej proste roke in talent za vzgojo dopisnikov in brancev!

Ne sinf verba odiosa.

Deželni zbor štajerski.

Dne 2. okt. Poslanec Ploj je utemeljeval svoj predlog zaradi uravnave Drave.

Poslanec dr. Jurtela je poročal o predlogu zaradi uravnave Hučnje.

Danes so se predsedniki klubov na poziv namestnika posvetovali o volilni preosnovi za deželni zbor.

Poslanec Robič se je pritožil zaradi tega, ker je odšel dne 25. decembra l. l. neki osebni vlak prehitro iz Maribora in poslanec Hrašovec se je pritožil zaradi razpisa učiteljske službe v Selnici.

Dne 3. okt. V današnji seji je prebral dr. Hrašovec slovensko interpelacijo radi zanemarjanja slovenskega jezika pri deželnem odboru. Nemci so med čitanjem slovenske interpelacije večinoma zapustili zbornico. Sutter je žalil Slovence.

V prizivno komisijo za osebno dohodninski davke je izvoljen med drugimi poslanec Robič.

Dne 4. okt. V današnji seji se je najprej sklenilo povodom 60letnice cesarjevega vladanja, ki se bo slavilo prihodnje leto, darovati gotov znesek v dobrodelne namene. V ta namen se je izvolil odsek 15 poslancev.

Vsled predloga odseka za občinske zadeve se je predlagalo, da se preosnovijo določbe glede potovanja pomočnikov in njih preskrbe. Govorniki so se pritoževali, da ti obrtniški pomočniki po leti potujejo od oskrbovališča do oskrbovališča, obrtnikom pa primanjkuje pomočnikov. In temu se mora v okoliščini. Proti je govoril socialdemokrat Resel, ki je rekel, da bi se s tem potujočim rokodelcem omejila prostost. Pri obravnavi o tem predlogu je prišlo do hudih rabuk. Predlog je bil slednjič sprejet.

Poslanec Vošnjak je interpeliral namestnika zaradi pokopališča v Sočanju.

Dne 5. okt. Deželni zbor je naročil deželnemu odboru, da prihodnjega zasedanja izdelati postavbo, da se obdačijo avtomobili.

Poslanec dr. Jankovič se pritoži zaradi razžaljive besede, katero je izustil nemški poslanec Sutter, ko je v torkovi seji prebral poslanec dr. Hrašovec slovensko interpelacijo. Slovenski jezik govori velik del štajerskega prebivalstva, zato ima jednake pravice v deželnem zboru kakor nemški, in slovenski poslanci se ga bodo vedno, kadar bo treba, posluževali.

Poslanec dr. Jankovič nato utemeljuje svoj predlog zaradi uravnave Save, ki se izroči deželno-kulturnemu odseku.

Poslanec Vošnjak utemeljuje svoj predlog zaradi zidave šol, in poslanec dr. Jurtela predlaga v imenu deželnega kulturnega odseka, da se deželni odbor začne takoj z vlado pogajati zaradi uravnave Drave pri Obrežu.

Poslanca Wastian in Stiger sta stavila predlog, da nastavi kletarske nadzornike, kakor jih zahteva nova vinska postavba, vlada samo v sporazumu z deželnim odborom in kmetijsko družbo. S tem bi radi gospodje za svoje ljudi dobili mastne službe.

Poslanec Robič je temu ugovarjal in svaril vlado, temu ugoditi, ker poslanec Wastian in gospodje pri kmetijski družbi so bili največji nasprotniki novi vinski postavi, ki ima edini namen, ščititi naša vina.

Namestnik Clary je na koncu seje naznanil, da je deželni odbor odgojen z ozirom na to, ker bo kmalo sklican državni zbor. Izjavil je, da bo deželni zbor sklican k zasedanju, predno se razpusti, da obravnava nekatere važne stvari, kakor: volilno preosnovo, ribarsko postavbo, lovske rezervatne pravice itd.

Politični ogled.

— Državni zbor je sklican za dne 16. t. m. Pri tej seji bo skoro gotovo ministrski predsednik poročal o nagodbi.

— Prestolonaslednik in cesar. Vseposvodi se opaža, da prestolonaslednik Franc Ferdinand vedno bolj posega v javne zadeve. Cesarjeva želja je, da sodeluje pri vseh važnejših imenovanjih. Prestolonaslednik se z vsemi merodajnimi političnimi osebami dobro razume. Cesar se tudi pri drugih prilikah ozira na prestolonaslednika.

— Nagodba med Avstrijo in Ogrsko se je sklenila dne 5. t. m. v Budimpešti. Pod kakšnimi pogoji se je sklenila, to je še sedaj tajno. Oba ministrska predsednika bosta zato na isti dan to nagodbo predložila svojim državnim zborom.

— Zborovanje katoliške mladeži južnočeške. V čeških Budjejevicah je zborovala južnočeška katoliška mladina, ki se zbira okoli krščansko-socialnega prapora. Sklenili so ustanoviti tajništvo za agitacijo med mladino. Prvi je govoril pater Vonavka, ki je pozivljaj krščansko organizacijo, naj se

ustavi nenravnosti med mladino. Potem je govoril Václav Stasny o organizaciji kmečke mladine, Vesecky o organizaciji delavske in rokodelske mladine. Slednjič, govori poslanec dr. Myslivec, ki pravi med drugim, da se ima za to, kar je, zahvaliti škofu dr. Brynychu, ter pozivlja mladež, da naj brani verske svetinje.

— Francoska. Med francoskimi liberalci in socialisti je prišlo do razpora. Ker pa imajo prvi 350 moč v parlamentu, ne žalujejo preveč po nezvestih rudečih brateh, in odločujejo sami, kako naj se dela politika. Ker pa ne znajo nič drugega, kakor preganjati cerkev, so zopet začeli pridno delati. 19. m. m. so zapodili uršulinke iz Bloisa, in karmeličanke iz Roubaixa. Liberalni senator Lecomte piše, da bo socializmom še zelo žal, ker so se ločili od radikalcev, socialist Allard pa meni, da bodo radikalisti zdaj jokali.

— Makedonija. Na vseh krajih in koncih se govori o preosnovi v Makedoniji, vendar moramo reči, da je v zadnjih treh letih to preosnovno delo imelo jako malo uspeha. Ni ga tedna, da ne bi poročali o kakem spopadu makedonskih band, o grozodejstvih, ropih in umorih, ki jih morajo prestati makedonski kristjani. Kristjani trumoma zapuščajo Makedonijo, eni gredo v Srbijo, drugi v Bolgarijo, tretji na Grško, ostali pa v Ameriko. Skrajni čas je že, da se izvede pravosodna preosnova, ker bolni mož ob Bosporu — Turek — je slabši kakor pa za nič!

— Amerika se pripravlja. Amerika je pričela resno računati z možnostjo vojske z Japonsko. V ta namen je dala zgraditi štiri bojne ladje, ki bodo celo večje kot angleška „Dreadnought“, največja vojna ladja angleška. Amerika si hoče s tem ustvariti močno brodnjavo za Tihno morje.

— Kitajci proti Rusom. Iz Vzhodne Azije prihajajo vznemirjajoča poročila, da so začeli Kitajci nastopati proti Rusom. To je napotilo rusko vlado, da je začela zidati v Sibiriji tovarne za patrone in puške. Tudi bo razširila državne tovarne ob Uralu.

— Upor na Kitajskem lahko postane za svetovni mir nevaren, ker je naperjen v prvi vrsti proti kristjanom. Ta upor je sličen boksarskemu vstanku leta 1895, vendar je mnogo nevarnejši. Boksarji so bili oboroženi samo s puškami in meči, sedanji uporneži pa so oboroženi z izvrstnimi puškami. Če ne bodo domači vojski premagali upornežev, poseči morajo velevali vmes. Pri tem pa bodo hotela tudi Japonska imeti važno besedo in ta se gotovo ne bo pogegnala za kristjane.

Mala politična naznanila.

Dne 2. okt. Blizu Odeze na Ruskem so napadli roparji brzovlak, ga ustavili ter izpraznili blagajno v vlaku. — Stari sultan maroški je sedaj v mestu Rabat, kamor je pozval zastopnike velevali.

— Včeraj se je podal cesar v Schönbrunn, kjer namerava ostati nekaj dni. — Nižjeavstriski deželni zbor je zahteval, da se uvedejo pri vojakih kmečki tečaji za kmečke sinove. — Slovaki na Ogrskem so imeli 120 zborovanj, kljub temu da je vlada mnogo shodov iz ničnostnih razlogov prepovedala.

Dne 3. okt. Državni zbor ne bo sklican 10. oktobra. — Nagodbena pogajanja so bila dosedaj brezuspešna. — Pri reknosčiranju v okolici Casablance niso zadeli vojski na noben odpor. — Pasivna resistenca se že čuti na severnih železnikih. Vsi vlaki imajo zamudo. Ravnateljstvo bo prisiljeno ugoditi zahtevam.

Dne 4. oktobra. Danes je god našega cesarja. Po vseh cerkvah je bila v ta namen sv. masa.

Dne 5. okt. Mati japonskega cesarja je danes umrla. — Včeraj so bili v angleški Indiji veliki izgredi. Indija Indijcem! je klic, ki gre po deželi. Odkar so Japonci zmagali, vzdigujejo rumeno-kožci glavo.

Dne 6. okt. V Budimpešti je oblast prepovedala manifestacijo za volilno preosnovo dne 10. t. m., ko se otvori parlament. — Pasivna resistenca na severozahodni in državni železnici traja dalje. Vlaki imajo po 8 uri zamude. Na Dunaju je nastalo pomanjkanje, ker se živčez neredno dostavlja.

Dne 7. okt. Turki prodirajo v Perzijo in so zavzeli perzijsko mesto Askverabat. — Z Dunaja pišejo, da ni mogoče, da bi bila nagodba za Avstrijo ugodna, sicer bi je ne upal predložiti ogrski ministrski predsednik svoji zbornici. — Pri otvoritvi ogrskega državnega zbora dne 10. t. m. se je bati demonstracij, zato je poslala vlada v Budimpešto vojake. Delavci nameravajo 10. t. m. štrajkati in pred parlamentom prirediti manifestacijo za volilno preosnovo. — Vsled pasivne resistence na severnih železnikih imajo vlaki zamudo in zato pogine v vlakih mnogo živine. V enem samem vlaku je poginilo 8 volov in 20 svinj.

Dne 8. okt. Cesar ostane ves oktober v Schönbrunnu in ne bo nikogar sprejemal, ker se je prehladil in je bolan. — Prince Alfred Lichtenstein je danes na gradu Hollenegg pri Nemškem Lonču umrl. — Na Dunaju so zaplenili 108 bosanskih volov, o katerih se sumi, da so vtihotapljeni iz Srbije. — V Casablanci je prišlo med francoskim generalom Drude in poveljnikom španskih čet Santa Olala do razpora. Poroča se, da se še niso udala vsa plemena. Zadeva v Maroku je vedno bolj zamotana. — Pruska vlada namerava izdati nov zborovalni in društveni zakon, s katerim bo mogoče nastopati z veliko strogostjo proti poljskim društvom in zborovanjem.